GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 4.

W Niedzielę Dnia 13. Stycznia 1799.

Z Paryża d. 19. *Grudnia.*

Oto iest rapport jenerała Joubert o ustanowieniu tym czasowego rządu w Turynie.

Z głowney kwatery Turynu d. 22 frimaire (12 grudnia).— Joubert kommenderuiący jenerał do dyrektoryatu wykonawczego.

" Obywatele Dyrektorowie! Donoszę wam, iż rząd tym czasowy w Turynie d. 21 frim: zaprowadzony został. Turyn był tym w dniu owym, czem był Paryż w początku rewolucyi. Okrzyki: Niech żyie wolność! niech żyie narod odradzaiący! powtarzane codziennie były; obywatele z zazdrości ię sobie winszowali; zapał był powszechny, a nadewszystko widzieć go można było w woysku Piemontckim, które pyszne z bycia przyłączonym do chwalebnych czynow armii Francuzkiey, poprzysięgło stać iey się godnym. Zostawiam przytomnemu tu waszemu ambassadorowi, żeby wam doniosł o interessuiących szczegułach tey poważney ceremonii. Wszystkie listy, które odbieram z wewnątrz Piemontu zapewniaią moie o zupełney spokoyności i powszechnym ukontentowaniu. Municypalności wszędzie zaprowadzone zostały; woyska zaś Piemontckie, które w nich stoią, z pośpiechem przyymuią moie rozkazy. Pozdrowienie i szacunek.

Podpisano *Joubert.* „

Dzisieyszy Redaktor oznaymuie depeszę jenerała Championnet, którey wczoray tylko treść doniosł. Jest ona z głowney kwatery Terni d. 15 frimaire (4 grud:) datowana. Jenerał ten tłomaczy się w tych wyrazach: " Obywatele Dyrektorowie! od bitw przy Terni i Formo spodziewałem się co dzień nowych attakow z strony Neapolitanow, i bardzo mię ich nieczynność dziwiła; lecz oni użyli tego czasu na zgromadzenie rozrzuconych swoich woysk i uderzenia niemi na prawe moie skrzydło. Jenerał Macdonald był tedy dnia wczorayszego w obozie swoim przy

Civitacastellana przez 5 kolomn od Bacano attakowanym. Siła nieprzyiaciela wynosiła 40,000 ludzi. Jenerał Macdonald otoczony z wszystkich stron dał wielkich talentow dowody: przyiął attak z odwagą, która okazuie człowieka wielkiego charakteru, i przez swoie zręczne rozrządzenia wniwecz obrocił nieprzyiaciela zamiary. Jenerał Kellermann, kommenderuiący przednią iego strażą, stoiącą po wyżey Neni, był attakowany od kolomny postępuiącey od Monterosi, która z wielką nastawała natarczywością. Jenerał ten nie miał pod sobą tylko trzy szwadrony 19go regimentu konnych strzelcow, 2 letkie armaty, 3ci batalion 15tey półbrygady letkiey piechoty i 1 batalion 11tey: garsztka ta walecznych ludzi odparła nieprzyiacielską kolomnę 8000 lud. i mocną, zabiła i raniła 400 ludzi, zabrała 15 armat rożnego kalibru, 30 skrzyń ammunicyynych, 2000 niewolnika, między któremi iest 50 officyerow i wielu wyższego sztabu, chorągwie i sztandary, 8 do 900 koni i mułow, kassę woyskową, 3000 karabinow, wszystkie bagaże i sprzęty obozowe; i ścigała ią aż do Monterosi, gdzie żołnierz wielką zrobił zdobycz. Talenta i waleczność jenerała Kellermanna są nadto znane, żebym mu tu miał nie potrzebną oddawać pochwałę. Na placu bitwy mianowałem szefa szwadronu Bru, szefem brygady 19go regimentu strzelcow konnych, który przez swoią czynność i przychylność doskonale wspierał jenerała Kellermann. Proszę was Obywatele Dyrektorowie, o potwierdzenie tego mianowania, gdyż obywatel Humbert, kommendant tego regimentu, umarł na wychodnym z Rzymu. Szef brygady Lahur, kommendant 15tey letkiey brygady, zabronił drugiey kolomnie przeyscia przez Rigniano, która dniem przedtym chciała się starą drogą od Rzymu przedrzyć: nieprzyiaciel utracił w tym mieyscu 30 koni. Trzecia kolomna została od Polskiego jenerała Kniażewicza, w momencie gdy przechodziła na Fabrica do S. Maryi di Filari, odpartą. Waleczny ten officyer na czele swey legii, 1 legii Rzymskiey, 2go i 3go batalionu 30tey pół brygaty, 2 szwadronow 16go regimentu, 1 kompanii strzelcow i 3 letkich armat, przez śpieszny swoy attak zabrał nieprzyiacielowi 8 armat, 15 skrzyń ammunicyynych i 50 niewolnika, między któremi znayduie się z sztabowych officyerow. Noc zakończyła bitwę, ale zdaie się, że Neapolitanie wiele zabitych na placu bitwy zostawili. Legia Rzymska, ktora się pierwszy raz w ogniu znaydowała, bardzo się dobrze biła.„ (Daley następuią wiadome iuż wypadki tey bitwy i pochwały officyerow. Jenerał Championnet nie wspomina nic o odniesionym zwycięztwie d. 1 grudnia nad Tronto, o ktorym Medyolańskie pisma wzmiankuią.)

Krol Sardyński opuszczaiąc Turyn, wziął z sobą pewną liczbę gwardyi swoiey, wszystkie rzeczy, które rozumiał sobie bydź potrzebne i pieniądze, co miał w swych kufrach. Postanowiona tam administracya będzie tym kraiem rządzić w czasie woyny, aż do innego postanowienia przy pokoiu.

Bywszy Xżę Karol Hessenski, który pisał artykuły dyplomatyczne do *Przyiaciela oyczyzny i dziennika wolnych ludzi*, odebrał rozkaz od ministra policyi opuszczenia w krótkim czasie, iako cudzoziemiec, gruntu rzeczypospolitey. On od-

powiedział, że stał się obywatelem Francuzkim, żeby tam bez żadnego sposobu został, i żądał aby był sądzonym. Na takie iego przełożenia kazano mu się tylko z Paryża nie z rzepltąy oddalić.

Z Włoch d. 20. Grudnia.

Wrocony do Genui nazad Francuzki poseł, obywatel Faypoult, po krotkiem bawieniu w Genui poiechał do Medyolanu — Żądana dla Francuzkiey armii pożyczka 800,000 liwr. została od naybogatszych kupcow w Genui w kilku dniach złożona.

Jenerał Lapovpe powrocił dnia 6 do Genui. Dnia 7 sprawuiący Francuzkie interessa Bellville doniosł Liguryyskiemu dyrektoryatowi w mocnym piśmie o zaięciu Piemontu, które potym na widok publiczny wyszło. — Chociaż od niepamiętnych czasow zachodziły między Genueńczykami i Piemontczykami o granice kłotnie, nie widać iednak żeby zdarzenia w Piemoncie napełniały osobliwszą radością Genueńczykow. Jeszcze pod dniem 8 t. m. pisano z Genui: "Obawiaią się tu bardzo powszechnego wzruszenia. Lud iest niekontent i krzyczy w nocy po ulicach: Niech żyie Swięta Marya! Przytomność Anglikow w bliskości naszych brzegow, nie mało się do nieukontentowania ludu przyczynia, zwłaszcza, że teraz w naywiększey zostaie nędzy.„

Jak tylko Francuzkie okręty, które się w porcie Ankońskim znaydowały, d. 29 listopada nie wiadomo dokąd z 3000 lądowego woyska na morze wyszły, wyruszyły także stoiące tam pod jenerałem Monnier 3000 woyska dla zmocnienia Francuzkiey armii, która broni przystępow do Ankony. W mieście nie zostawiono tylko 500 ludzi, a w porcie iedną armatną szalupę. Jeneralny kommissarz Francuzkiey armii w Egipcie, obywatel Sucy, który w ramię ciężko raniony został i w Europie chce odzyskać zupełne zdrowie, przybył d. 1 grudnia z Alexandryi do Ankony.

Francuzcy Jenerałowie rozpuszczaią wciąż w Rzymskim zwycięzkie wiadomości, iednak wstrzymuią bieg poczty i listow, przez które o prawdziwym położeniu rzeczy można by się dowiedzieć.

Z Paryża d. 20. Grudnia.

Bardzo pewną iest rzeczą, że w dzień przed wydaniem woyny królom Neapolitanski mu i Sardyńskiemu wyprawiony był kuryer do Wiednia z ostatniemi od dyrektoryatu' propozycyami. Z pewniaią, że ministrowie Pruski i Hiszpański udawali się do dyrektoryatu, aby kraie króla Sardyńskiego z rewolucyonowane nie były.

Minister Toskański podał dyrektoryatowi tłomaczącą notę względem opanowania przez Anglikow Liworna; przywodzi w niey opanowanie miasta tego przez jenerała Buonaparte przekładaiąc, iż rząd Francuzki żadnego niedał zapewnienia, że to powtorzonym nie będzie. To pewna, że dyrektoryat nic ieszcze względem tego nie postanowił.

Minister woyny przekłada w wydanym swoim okolniku do administracyow środkowych, iż umieszczono w czwartey i piątey klassie poborowych, ludzi młodych którzy przez wiek swoy należą do rekwizycyi, i którzy ieżeli nie są wyraźnie upoważnieni do zostania się w domach, powinni się do armii udać. Minister zaleca wymazanie ich z reiestrow poborowych i nakazuie udać się na miejsca przeznaczone dla rekwizycyonistow i zbiegłych wewnątrz kraiu.

)8(

Piszą z Lisbony pod dniem 10 Frimaire, że port Mahon dwa iuż wytrzymał szturmy i w cale poddać się nie myśli.

Uważaią tu, że ienerał Berthier nie znayduie się na liście członkow instytutu Egipskiego, ogłoszoney w Nrze pod dniem 7 października dziennika dekadowego Egipskiego, drukuiącego się w Kairze.

W dniu w którym wszczął się pożar w pałacu rowności pokazał się rownie w 7 mieyscach w rożnych częściach Paryża. Obyw: Mercier czyni następuiące uwagi z powodu tych nieszczęśliwych wypadkow: " W kraiu republikantckim nie masz żadnego nadużycia na które możnaby patrzyć obojętnym okiem. U nas znayduie się iedno które donoszę rządowi i opinii publiczney W przypadku pożaru ktoż iest taki ktoryby nie chciał się przyłożyć do ugaszenia iego? Lecz ieżeli chcecie powinność tę uczynić nienawistną obywatelom, przymuszaycie ich widocznie do tego gwałtownemi śrzodkami. Jak tylko zacznie się pokazywać ogień z komina, natychmiast siła zbroyna pędzi w galopie, y z gołym pałaszem zabiera wszytkich, ktorych napotyka bez rożnicy wieku, osob i stanu; iest to nieporządek przydany do nieporządku. Siła ta ślepa nagli iednych, zgromadza 2gich i usługę czyni trudną, a czasem niepodobną. Ci ktorzy są przymuszeni przez sposob gwałtowny i przykry, udaiąc pracę, nic nie robią. To naprzykrzenie chociaż iest przemiiaiące, niemniey iednak dla tego iest naganne i niedorzeczne, bo przyzwyczaia siłę zbroyną do obchodzenia się z obywatelami iak z bydlętami i przypomina to, co było naydespotycznieyszego pod rządem dawnym. Pewny iestem iż urzędnicy ludu w swoich urzędowych sukniach wzywaiąc głosem i iestami tych, ktorzy są wstanie dania pomocy, zgromadzaliby więcey obywateli niżeli karabin, pałasz i niebespieczny galop koni. Przymus na nic się nie przyda, bo ogołaca każdy czyn obywatelski z naygłownieyszey iego zalety, to iest dobrowolney chęci, a ona sama tylko iest dzielną, Patrzcie na służących do sikawek, na urzędnikow ludu iak pracuią i poświęcaią się, nie idzie się tam wcale za pieniędze, ani za rozkazuiącym głosem żołnierza grożącego i zapominaiącego swey powinności. Żołnierze! schowaycie waszą broń i daycie sami ratunek, a wszyscy obywatele łącznie z wami poydą chociaz ich z pod progow ich domow zaymować nie będziecie. Szanuycie lud ktory was szanuie i myślcie, iż dobyty pałasz iest urazą i więcey szkodzi niż pomaga tam gdzie idzie o ugaszenie pożaru; daleko lepiey ratować będziemy z dobrey woli, niżeli przymuszeni, staraycie się tego doświadczyć.,,

Papiery Angielskie mowią, iż utrzymuią niektorzy, że widziano w Irlandyi bywszego hrabię Cagliostro.

Wiele pokazuie się w Londynie karrikatur na oppozycyą; każdego dnia kosztem sławy tey strony publiczność się bawi. Jeden z tych kopersztychow pod tytułem: *Feeling of Loyalty*, wyraża 10 głownieyszych oppozycyi członkow dużo do nich podobnych, w postawie pokorney i żałosney na odebraną wiadomość o zwycięztwie Nelsona. Drugi kopersztych wyraża, iakoby admirałowie Angielscy dawali śniadanie dla John Bull z liniowych okrętow i fregat.

Z Paryża d. 21. Grudnia.

W niedostatku świeżych o Egipcie wiadomości, przywodzi Redaktor dawnieysze. Widziemy na przykład w rozkazie jenerała Buonapartego d. 20 fructidor (6 września) oznaczenie liczby prowincyy w Egipcie, które maią deputowanych do Kairu wysłać; znayduię ich się, 17 z których 11 znayduie się w Delta, czyli niższym Egipcie, 4 w Vostani, czyli w śrzednim Egipcie, a 2 w Said (Manfal i Girge) czyli w wyższym Egipcie. Miasto Girge (na lewym brzegu Nilu) iest stołecznym miastem tey prowincyi i leży przeszło 130 mil na południe od Kairu. Potrzeba wierzyć, iż około d. 6 września miano w Kairze wiadomość, że jenerał Desaix podbił tę okolicę, tak iż mu nie zostało do zdobycia nad 60 mil kraiu, dla stania się panem całego wyższego Egiptu aż do skał Nilu, czyli do granic Nubii. Lecz zdaie się że Murat bey obrał sobie dobre położenie przy Bajura na prawem brzegu Nilu, prawie na przeciwko miasta Girge, i można się domyślić, że ten bey wzmocniony licznemi Arabami, którzy mieszkaią w gorach Egiptu i w okolicach skał Nilu, mogł łatwo wstrzymać jenerała Desaix. Jakoż widać że w rozkazie d. 29 fructidor (15 września) nie ma więcey wzmianki o prowincyi Girge, ani Manfalu (obydwie w wyższym Egipcie), co się zdaie dowodzić, że te prowincye nieznaydowały się ieszcze w ręku Francuzow. Potrzeba ieszcze uważać, że im daley się idzie od Girge do skał Nilu, tym ludnieyszy się kray odkrywa; znayduie się tam wiele znacznych miast, iako to: Dander, Caena, Kous, Luxor, Tuat, Efsenay, Naasfa (dwa te ostatnie są ufortyfikowane) Mapa Lucas pokazuie procz tego, że pod skałami Nilu znayduią się wielkie foryfikacye na przeciwko Naasfa. Jest więc podobieństwo, że Murat bey i basza Kairu, który się przy nim znaydował, mogli znaleść w tych okolicach sposoby do zmocnienia się, i wyprzyć z tamtąd jenerała Desaix.

Gazeta Egipska donosi pod d. 11 października o przybyłym przed kilku dniami do Kairu karowanie z Nubii. "Przed kilku dniami przybyła do Kairu część karawanu z Nubii, który co rok przywosi do tego miasta niewolnice i cokolwiek niewolnikow męzkiey płci, słoniowe zęby, piora strusie, proszek złoty, &c. Większa część tego karawanu była iuz stanęła w Suysout mieście znacznieyszym wyższego Egiptu; ale na smieszną pogłoskę zbiegłych Mamelukow do Suyoud, że Francuzi zabiiaią i iedzą ludzi, kupcy Nubii wrocili się do Syenne. Ci co się z niedostatku statkow zatrzymali w Suyout, odebrali tym czasem zapewniaiące listy z Kairu i przybyli tam. Drudzy pośpieszą zapewne za niemi, skoro się dowiedzą od swych współziomkow iakiey doznaią protekcyi, w części nawet ich handlu naybardziey przeciwney prawidłom Francuzow. Karawan ten iest z Berhor, miasta znacznieyszego krolestwa Chaudi, położonego nad brzegiem wschodnim Nilu, gdzie przed 27 lat panowała Xiężna Murzynka, którą wędrownik Bruce nazywa *Sittana*, i od ktorey był iak naygrzeczniey przyięty. Barbarzyńcy ci kupcy uwiadomili nas, iż ta Xżna przed kilku laty umarła, zostawiwszy corkę i syna, którzy teraz w Chaudi panuią. Potomstwo Sittany (mowią) ma wiele podobieństwa do opisu wędrownika Bruce. Kara-

wan potrzebował 18 dni do przybycia do Drau, wsi odległey o 1 dzień od Maiche. Niewolnicy, których ten karawan do Egiptu przystawia pochodzą z śrzodka Nigricyi z Sennaan, stołecznego miasta prowincyi Fazuelo w Anifseni, leżacey między Nilem i białą rzeką, która wpada w pierwszą. Język Francuzki nie ma dosyć wyrazow gramatycznych do opisania dzieci białych i czarnych, które w Egipcie przedaią, bo słowo niewolnik nie iest dogodne, gdyż oznacza raczey przysposobienie niż niewolą. Są one naprzykład lepiey traktowane w Kairze niżeli służący, maią lepszą żywność, odzienie i większe względy; po kilku latach usługi panowie ich są obowiązani przez ustawy honoru i zwyczaie wydawać za mąż dziewczyny i obmyślać stan męszczyznom. Jeżeli się zaś dostaną w ręce barbarzyńskiego pana, który się z niemi źle obchodzi, mogą go przymusić do oddania ich, ustawa zaś kraiowa wspiera ich w tym punkcie. Mamelukowie, którzy przynaymniey od 1200 lat pod tytułem sułtana, kiai, beyow i kiaszefow rządzili samowolnie Egiptem, i których panowanie nie skończyło się aż po bitwie przy piramidach, byli prawie wszyscy dziećmi z Georgii, Cyrkafsow, Abazas przywiezionemi do Kairu na statkach z Konstantynopolu, kupionemi nayprzod przez ludzi bogatych, potym uwolnionemi i do naypierwszych godności wyniesionemi. Co w Egipcie nazywaią nie właściwie niewolnikami, było prawie zawsze dla tych, o których mowiliśmy dopiero drogą do szczęścia. Taka iest strona pięknа, z ktorey można uważać handel ten ludzkim mięsem, i iedyna nad którą godna była rzecz zastanowić się; lecz kiedy przebiegniemy Bazardow, gdzie się to dzieie kupno, kiedy zobaczemy niegodziwe z niemi postępowanie tych, ktorzy maią zlecenie wymienienia ich za kawał złota; kiedy widziemy obok dorastaiącey ledwie dziewczyny, dziecię oderwane od piersi matki rzyńskich, ktore iak iedna, tak drugie dostaią się w ręce chciwego pana; niemożna się wstrzymać od przykrego uczucia, ktore iedynie nadzieią osłodzone bydź może, że na brzegach Nilu zaiaśnieie kiedyś filozofia i ludzkość, na ktorych iuz geniusz i męztwo okazały się przez nayświetnieysze zwycięztwo, oswobodzaiąc te piękne okolice od nayniezn ośnieyszego despotysmu „

Taż gazeta donosi pod 13 fructidor (30. sierpnia) że 22 szalup Angielskich prowadzonych przez dwa małe okręty woienne, pokazały się na wniyściu o kanału Abukir, i zdawały się chcieć wylądować. Adiutant Jenerał Esval udał się tam z mocnym oddziałem, ktory mu się na brzuchu położyć kazał, aby nie spłoszył Anglikow, pozwalaiąc im wylądować. Lecz na nieszczęście z stoiącey na końcu tamy z 12 funtowey armaty wystrzelono, przez co dwie zatopiono szalupy, a reszta uciekły.

Inny wypadek woienny. Część Arabow prowincyi Charkie, zmocnionych przez Arabow Darneńskich i osiadłych nad iezioram Menzale, pod dowodztwem Henau Toubar, attakowali o połnocy z d. 29 na 30. fructidora garnizon w Damiecie. W tym momencie stanął garnizon pod bronią i odparł z wszystkich stron nieprzyiaciela. D. 30. wieś Schouara, leżąca na wystrzał armatny od Damietty, zbuntowała się, do ktorey się wszyscy Arabowie

przyłączywszy tam głowną swoią założyli kwaterę. D 1. i 2 Dopełniaiącego odebrali znaczne posiłki przez iezioro Menzale. Garnizon Damietty został rownie iednym batalionem wsparty. Jenerał Vial odważył się d. 4. dopełniaiącego attakować rowno z świtem wieś Schouara. Jenerał Andreosi miał kommendę nad flottylą i wylądował wyżey wsi Schouara; nieprzyiaciel stanął w iedney linii i zabrał cały plac od Nilu aż do Menzale, w liczbie 10,000 ludzi: jenerał Vial posłał iednę kompanią grenadyerow 25tey połbrygady dla attakowania nieprzyiaciela z tyłu i przecięcia mu cofania się przez jezioro Menzale, gdy on sam attakował z przodu bagnetem całą iego masę, która została zatopioną w ieziorze i Nilu. Wieś Schouara została wzięta i spalona; zabito tam i zatopiono więcey niż 1500 Arabow. Zabrabrano im dwie bardzo piękne bronzowe armaty 4funtowe i 3 chorągwie. Zaczym 10 do 12,000 Arabow było attakowanemi i pobitemi przez 4 do 500 Francuzow. Liczne kolomny przebiegaią wszystkie wsie i prowincye Damietty i Mansary, dla ukarania surowo szefow buntu i okazania przykładney zemsty, nad daiącemi się uwodzić proznemi i fałszywemi obietnicami Ibrahima bey.

Dziennik Talliena zdaie sprawę o posiedzeniach instytutu Egipskiego, który za wyrokiem jenerała kommenderuiącego pod d. 5 fructidora ustanowiony został i tym czasowe urządzenie odebrał. Instytut ten dzieli się na 4 klasy, to iest: matematyczna, fizyczna, ekonomii polityczney, literatury i pięknych sztuk. Członki składaiące 1wszą klasę są: Andreosi, Buonaparte, Costaz, Fourier, Girard, Lepere, Lervi, Malus, Monge, Nouet, Quesnot, Say; 2gą klasę: Bertholet, Champy, Conté, Delille, Descotils, Desgenette, Dulomieu, Dubois, Geofroi, Savigny; 3cią klasę: Cafarelli, Glautier, Poussielgué, Sułkowski, Sucy, Tallien; 4tą klasę: Donou, Dutertre, Norry, Perceval, Redoute, Rigel, Venture, Raphael (xiądz Grecki). Pierwsze posiedzenie było d. 6 fructidor o godzinie 7 z rana. Monge był obrany prezydentem, Buonaparte wice prezydentem, Fourrier sekretarzem, Costaz adiunktem. Buonaparte proponował do roztrząsania następuiące zagadnienia: 1 Jakie są sposoby do ochronienia przepalenia się piecow w armii? 2 Niemaszże sposobu do zastąpienia chmielu w warzeniu piwa? 3 Jakie są sposoby do odświeżenia i przeczyszczenia wod Nilu? 4 Jakie są dogodnieysze młyny czy wodne, czy wietrzne? 5 Egipt zamykaż w sobie źrzodła do fabrykowania prochu? 6 Jaki iest nayprzyzwoitszy przepis sądowy dla Egiptu i instrukcyi? Kommissye zostały wyznaczone do roztrząśnienia każdego z tych zapytań. Costas został wyznaczony do 4 pytania. Na posiedzeniu d. 11 fruct (28 sierp.) Andreosi czytał pamiętnik o fabrykowaniu prochu w Egipcie. Saletry iest tam podostatkiem, możnaby iey ieszcze Francyi dostarczyć. Siarki nie dostaie, ale można wągle z słonecznikow robić, które zastąpią iey mieysce. Nakoniec Kair iest opatrzony w proch i nie potrzeba się oto troszczyć. Jest wyznaczona kommissya do zrobienia porownania miar Egipskich z Francuzkiemi; druga kommissya do ułożenia wokabularza Francuzko arabskiego. — *Posiedzenie d.* 16. Bertholet czytał pamiętnik o formowaniu salmoniaku w rożnych okolicznościach, gdzie go się w cale nie spodziewano. Drugi pamiętnik o nayleszym sposobie mielenia zboża, przenosząc wodne młyny nad wietrzne. Bertho-

let zdał sprawę z rozbioru prochu, który znalasł nie w Kairze, ale w zamku iego; ten nie ma w sobie tylko dwie i połuncyi saletry na funt. Zdaniem iest iego rozebrać go dla wyciągnienia z niego saletry. Monge czytał pamiętnik o wielu starych monumentach, i o kamieniu z iakiego iest zamek Kairu budowany. — *Posiedzenie* 21. Sułkowski czytał pamiętnik o buscie Isis znalezionym na brzegach Nilu. Say pamiętnik względem trzcinek, szafraniey i kukurycowey słomy uważane iako materye palne i iedne z drugim porownywane. Safranum przydzie o 2ościa razy taniey do palenia nizeli drzewo we Francyi. Zapowiedziano budowanie wietrznego młyna od wyznaczoney na to kommissyi. Geoffroi czytał pamiętnik względem strusiow, i dowodzi dla czego latać nie mogą. Buonaparte wezwał instytut do ułożenia kalendarza, któryby podług zwyczaiu Francuzkiego i Egipskiego zawierał w sobie podział czasu. Perceval czytał tłomaczenie ułomku Jerozolimy wyzwoloney. Desgenette czytał pamiętnik względem chorob, mogacych się z zarazą porownać — *Posiedzenie d.* 18 *września.* Beauchamp przyniosł kalendarz gotowy zaraz do wydrukowania. Bertholet czytał list obyw. Laplace o porownaniu nowych miar. Tenże czytał pamiętnik o robieniu indyktu w Egipcie. Fourrier pamiętnik o machinie zdatney do kropienia ziemi. — *Posiedzenie d. 6 Vendemiaire.* Norry czytał pamiętnik o kolomnie Pompeusza. Dolomieu czynił uwagi o czasie iey zbudowania Savigny czytał pamiętnik o roślinie *Nimphea.* Dutertre radził założenie szkoły rysunku. Wyznaczono kommissyą na to. Costaz czytał pamiętnik o przemianie koloru morza. Perceval czytał ułomek z Jerozalimy wyzwoloney, — *Posiedzenie d.* 11 *Vend.* Pokazano instytutowi 100 momii człowieczych. Obywatel Porte pokazał probę indyktu od dawnego czasu założoney w Egipcie fabryki. Larest czytał chirurgiczny pamiętnik, tudziesz czytano podroż z Konstantynopola do Trebizundy i utwierdzenie rożnych położeń względem ktorych indzynier Boure się pomylił. Delill czytał pamiętnik względem drzew palmowych w Demme. Dolmieu o pożytkach przyłączenia nauki starey geografii do uwag geoliogicznych o odmianie ziemi przez czas w każdym kraiu. Rapport o formowaniu szkoły rysunku. Perceval czytał daley tłomaczenie swoie Tassa Jerozolimy wyzwoloney.

Z Moguncyi d. 24 *Grudnia.*

Garnizon tuteyszy przez nadeszłe od Renu woyska znacznie się zmocnił; lecz co dzień wychodzą znowu z tąd i z prawego brzegu Renu woyska. Kommenderuiący jenerał Jourdan, jen. Ernouf z całym głownym Sztabem są do Szwaycaryi przeznaczeni. Głowna kwatera będzie w Strasburgu; ale jenerał Jourdan uda się do Zurich, aby się bliżey Włoch znaydował. — Szczęście dla Niemieckich stanow Rzeszy prawego brzegu Renu, że deputacya Rzeszy w Rasztadt tak prędko ultimatum przyięła, bo w 5 dni poźniey, byłyby nałożone kontrybucye exekucyą wybierane, które do 8 mill. liwr. wynoszą.

Z Frankfurtu d. 25 *Grudnia.*

Stan, który Francuzka legacya w Rasztadt podała iest w tabellach ułożony. Naypierwey następuią rozne rubryki strat w kraiach, dochodach i t. d., potym następuią nadgrody, iakie maią bydź dane Deputacyi nic ieszcze w tey mierze nieudzielono.

DODATEK

DO № 4.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 13 Stycznia 1799.

Z Szwaycaryi d. 20. Grudnia.

Minister Francuzki Perrochel w dniach tych uwiadomił nasz Dyrektoryat, że rząd Francuzki nie może potwierdzić traktatu względem 18tu tysięcy ludzi posiłkowego woyska, aż po uczynionych odmianach w niektórych artykułach tego traktatu. Odmiany te są następuiące: że Francya nie będzie obowiązaną do uzbroienia zwyż rzeczonego woyska, ale to dopełnione będzie przez rząd Helwecki; procz tego, że zamiast jeneralnego podskarbiego i kommisarza Szwaycarow, do magazynow żywności, które Francya ustanowi w Helwecyi, przedmiot ten dopełniany będzie przez podskarbiego i kommisarza armii Francuzkiey. Gdy wszystkie przełożenia naszego dyrektoryatu w tey okoliczności bezpożyteczne były, ninieysze traktatu tego umiarkowania przesłał ciału prawodawczemu, i zapewniaią że na wydziale taiemnym przyięte zostały.

W kantonie Soloturskim wybuchły rozruchy. Dyrektoryat posłał tam w charakterze kommisarz obywatela Cartier członka wielkiey Rady.

Z Strasburga d. 23. Grudnia.

Przybyła tu głowna kwatera armii Moguntkiey. Kommenderuiący jenerał Jourdan stanął tu w wieczor i wystrzałem z armat powitany został. Wiele półbrygad i oddziałow woyska z departamentu naszego poszło do Szwaycaryi. Niedawno zaszło poruszenie w Grunstadt z powodu odbywaiącego się iarmarku w dzień dekadowy.

Z Londynu d. 14. Grudnia.

Przeznaczony do Berlina i Wiednia Tomasz Grenville nie mogł ieszcze dla tęgich północnych wiatrow z Jarmut wyiechać. Ten sam wiatr iest przyczyną, iż przeznaczone do dalszey blokady Texlu woienne okręty nie mogły wyyść z Jarmut, chociaż mamy wiadomość, że aktualnie woienne okręty z Texlu na morze wyszły. Stoiąca do wyyścia na morze w Jarmut flotta składa się z 4 liniowych okrętow, 2 brygow, 1 kutra, 2 fregat. Wice admirał Dixon kommenderuie tą wyprawą, ponieważ admirałowie Duncan i Onslow choruią.

Dyrektorowie kompanii wschodnich Indyy posłali odebraną z Konstantynopo-

ła od swego agenta wiadomość o mianych zayść w Egipcie woiennych zdarzeniach i o zabiciu jenerała Buonapartego do Loyds kawiarni. Tę samę wiadomość posłano w formie dziennika do członkow obydwoch izb parlamentu, z dodatkiem: że posłaniec od Angielskiego posła w Wiedniu P. Eden przywiozł ią d. 3 grudnia do Londynu, i że on ią od barona Thugut i barona Herbert z Konstantynopola odebrał.

Xżę dziedziczny Oranii wyieżdza znowu do Niemiec, i uda się nayprzod do Brunświku.

Z Petersburga d. 14 Grudnia.

Jeneral feldmarszałek Repnin został na iego prożbę z pozwoleniem noszenia powszechnego armii munduru od służby nayłaskawiey uwolniony.— Dzisieysza nasza dworska gazeta mieści w sobie co następuie:

Nayuniżeńszy Rapport jenerała piechoty, hrabiego Goudewitsch z Kamieńca Podolskiego d. 1. Grudnia 1798.

" Gdy w tym momencie odbieram od W. Cesars. Mości konsula w Jassach, konsyliarza stanu Severin, wiadomość, ktora mu od hospodara Moldawii udzieloną została, że dnia 17 listopada 7 posłańcow od beiow Murat i Bragim do Konstantynopola przybyło, ktorzy 14tą dniami pierwey ogłoszoną wiadomość przywieźli, iż Francuzi w Egipcie zupełnie pobitemi zostali i Kair od tamteyszych beiow znowu odebrane zostało, że lubo hospodar nie ma iescze dalszych szczegułow, to mu iednak za pewną rzecz z Konstantynopola doniesiono, iż Buonaparte od baszy Kegir Bekir złapany został, ktory go stracić kazał, i stoiących za Kairem beiow o tym uwiadomił, ktorzy natychmiast z całą swoią siłą na Francuzow uderzyli i ich ze wszystkim zniszczyć mieli; mam to za moią powinność donieść W. Cesarskiey Mości iak nayuniżeniey o tym.„

Z Manheimu d. 27. Grudnia.

Listy z Rasztadt donoszą, że z strony dworow Wiedeńskiego i Berlińskiego podany został ministrom Francuzkim plan sekularyzaniyow, i że to spoźni kilku dniami pracę względem tego przedmiotu, ktorą się zatrudnia obywatel Roberjot. Dowiaduiemy się z Munich iż ambassador Angielski będący przy dworze Sardyńskim przybył do tego miasta, minister Pruski dał mu paszport podobnież iak i innym zagranicznym ministrow.— Ren na ktorym od dni kilku wielki szedł szrys ostatniey nocy stanął w naszych okolicach, a Neckera stoi iuż od ostatniego poniedziałku. Dnia 26 tak wielki tu był mroż, że termometre spadł 19 gradusow ⅔ nadoł od punktu okazuiącego zimno, co uczyni około 4 dziesiątych części więcey niż w roku 1783 w ktorym spadł tylko na naywiększy mroz na 19 gradusow 3/10. Tegoż samego dnia termometre w Frankfurcie spadł na 18 gradusow ½, a zatym mroz większy był w Manheimie niż Frankfurcie o gradus 1 ⅙.

DONIESENIA.

Przez C. Kr. sąd szlachecki Krakowski Galicyi zachodniey mocą niniewszego edyktu wszystkim tym, do ktorych należy, wiadomo się czyni, iż od sądu pozwolono iest, aby do ogolnie wszystkich przedtym w Woiewodztwie Sandomierskim ziemi Radomskiey teraz zaś w cyrkule Radomskim leżących tak ruchomych, iako i nieruchomych dobr Pana Michała Chroscińskiego, zbieg wierzycielow był otwarty. Niniejszemi przeto wszyscy, ktorzyby iakiekolwiek na przeciw zadłużonego pra-

wo mieć rozumieli, obwieszczaią się, ażeby aż do d. 30 marca r. 1799 pretensye swoie przez wydanie zwykłego pozwu na przeciw postanowionego w osobie Pana adwokata Stanisława Zarzeckiego Kuratora massy konkursowey, do tuteyszego sądu szlacheckiego tym pewniey podawali, i w tym nie tylko rzetelność swoiey pretensyi, ale też i prawo, mocą ktorego w tey lub owey klassie umieszczonemi bydź żądaią, okazali, ile że po upłynieniu przepisanego czasu nikt więcey słuchany nie będzie, i ci, ktorzy do tego czasu z pretensyami swemi do sądu nie nadgłoszą się, od wszystkich rzeczonego dłużnika w cyrkule Radomskim znayduiących się dobr, bez żadnego wyięcia oddaleni zostaną, chociażby im lub prawo do wspolnego porachunku służyło, lub rzeczy iakiey prawem własności z massy domagać się mogli, lub gdyby ich pretensya na rzeczy iakiey nieruchomey do dłużnika należącey zabespieczona była, tak dalece, iż takowi wierzyciele, gdyby massie winni byli, mimo tego, iż im prawo do nadgrodzenia sobie własności lub zapisu służyć mogło, dług zapłacić powinni będą.

A ponieważ podług przepisu zbioru sądowego w Rozdziale 9tym §. 86 obranie administratora massy, tudzież deputacyi wierzycielow nakazane iest, przeto wszystkich wierzycielow na dzień 6 kwietnia 1799 o godzinie 9 zrana do tuteyszego C. Kr. sądu szlacheckiego tym napomnieniem zwołuie się, iż tego samego dnia tymczosownie ustanowiony administrator massy lub potwierdzonym, lub też inny obranym, podobnież też i deputacya wierzycielow, do ktorey iednak nikt, iak tylko wierzyciel tey samey massy zdolnym bydź może podług §. 93 i 94 obraną bydź ma, oraz zaś przepisy, podług ktorych dobra administrować się powinny, iaką władzę deputacya względem administracyi massy ma, i iak daleko administrator deputacyi zlecenia dopełniać powinien, ustanowione będą. Przeto wierzycielom na wyznaczony dzień tym pewniey stawić się należy, gdyż inaczey podług §. 95. Zbioru sądowego na ich niebespieczeństwo obranie tak administratora, iak i deputacyi wierzycielow od tuteyszego sądu nastąpi. Podług tego więc każdy ma sobie postąpić, i szkody unikać, gdyż w tym na Ces. Krol. dziedziczne kraie ustanowionych praw przepis zachodzi.

Dan w Krakowie dnia 18 grudnia 1798 roku.

Jozef de Nikorowicz.
Gellinek.
W. Roskoschny.

Ex Consilio Cæs. Reg. Fori Nobilium Cracoviensi
Galiciæ Occidentalis.
Elsner.

C. K. Sądy szlachekie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panom Kajetanowi i Janowi braciom Rożańskim, niemniey Panu Piotrowi Oliszewskiemu: że Pan Jan Woźnicki w Kossocicach w cyrkule Bocheńskim mieszkaiący u C. K. sądow tych, o wyznaczenie exekucyi na ruchomości, końcem zopłacenia summy 3600 zł. Pol. żałobę na nich podał, i o pomoc sądu ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie obżałowani zostaią, lub czy wcale w C. K. Państwach dziedzicznych znayduią się, onymże Panom obżałowanym, patrona tuteyszego Męcińskiego z ich szkodą i ich kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym process ten podług ordynacyi sądowey rozpocznie się i ukończony będzie; oni przeto Edyktem ninieyszem tym końcem upominaią się: ażeby d. 6 Marca 1799 roku o godzinie 9 z rana do rozprawy ustney sami się stawili albo ieżeli iakie maią prawa swego dowody te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłali, albo nakoniec innego sobie patrona obrali, tego sądom tym wymienili i podług przepisu tych śrzodkow Prawa używali, ktore do swey obrony za nayskutecznieysze osądzą; gdyż w przeciwnym razie nie dogodność z zaniedbania pochodzącą, samiby sobie przypisać winni byli. A to podług opiewu C. K. Praw.

Jozef de Nikorowicz.
Gellinek
Jan Morak.

Z Rady C. K. Sądow szlach; Galicyi zachodniey. W Krakowie
d. 5 Grudnia 1798.
Ascher.

C. K. Sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panom sukcessorom ś. p. Wielebnego Jakoba Łodzińskiego, iako to: Adamowi i Wielebnemu Michałowi Łodzińskiemu, Salomei z Łodzińskich Remerowy i Tekli z Łodzińskich 1mi voti Taroowiecki: 2di Skrzyńskiey że Antoni Błeszyński cessyonarz Dominika Błeszyńskiego u sądow tych o zapłacenie summy 4378 zł. p. niemniey 900 zł. p. na nich iako wspolnikow sprawy Samuela Milkuszyca załobę podał i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga dopraszał się.

Gdy zaś sądy te niemaiąc wiadomości gdzie obżałowani zostaią, lub czy wcale w C. K. Państwach dziedzicznych znayduią, się onymże nieprzytomnym pozwanym Patrona tuteyszego Pana Męciszewskiego z ich szkodą i ich kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym process ten, podług ordyna-

wyi sądowey, rozpocznie się i ukończony będzie; oni przeto tym końcem upominaią się: ażeby dnia 30 marca 1799 roku o godzinie 9 z rana do rozprawy ustney sami się stawili, albo ieżeli iakie maią prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłali, albo nakoniec innego sobie patrona obrali, tego sądom tym wymienili, i podług przepisu tych środkow prawa używali, które do obrony tey sprawy za nayskuteczniejsze osądzą; gdyż inaczey niedogodność wszelką z zaniedbania wynikaiąca podług opiewu C. K. praw, sami sobie przypisać winni będą.

Jozef de Nikorowicz.
Jozef de Cronenfels.
Jan Morak.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Galicyi zachodniey. W Krakowie d. 18 Grudnia 1798.
Elsner.

Cum Judicium advocatialis & scabinale civitate Casimiriæ, resolutione Excelsi Cæsareo Regii Galliciæ Occidentalis universalis appellationum tribunalis de d. 6 Julii anno currenti ad Nr. 2274 edita ad pertractandam substantiam post Joannem Martinum Freudenberg Pharmacopæum in civitate Konskie Die 4 8bris 1796 anno demortuum derelictam sit delegatum, & ex prothocollo in ordine pertractationis ejusdem substantiæ per inclytum Cæsareo Regium officium circulare Konscense die 9 Junii A. currenti assumpto, quomodo demortui Joannis Martini Freudenberg soror germana Freudenberg in Offendorf Ducatus Hannoveriæ commorans in vivis extet pateat. Quare judicium advocatiale & scabinale civitatis casimiriæ qua delegatum, dictam Dominum Freudenberg in Offendorf Duccatus Hannoveriæ commorantem pro Hæredissa substantiæ post Joannem Martinum Freudenberg derelictæ per præsentes declarat, ac una eidem hiseæ nottum reddit, Joannem Martinum Freudenberg Pharmacopæum in civitate Konskie die 4 8bris 1796 fatis cessisse, & substantiam mobilem prothocollo per inclytum officium circulare Konscense in die 9 mensis Junii anno currenti assumpto, ac in registratura juditii sui reperibili consignatam reliquisse, incumbet, itaque actionatæ Hæredissæ Freudenberg in spatio 90 dierum a data præsentis edicti computandorum, declarationem de adeunda cum vel sine benefitio legis & inventarii hæreditate eo certius in judicio suo exhibere, quo secus elapso termino hoc silentium pro renuntiatione ad jus hæreditatis haberetur. Signatum in consilio judicii die 15 Xbris 1798 anno.

Joannes Dobrański, judicii præses mp.

Ex Consilio Judicii Advocatialis & Scabinalis Civitatis Casimiriæ,
Vincentius Pączkowski, notarius.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym edyktem Panu Kaietanowi Skopowskiemu: że Pan Michał Sroczyński tu w Krakowie zostaiący u sadow tych, o zapłacenie summy 19,360 zł. pol. i o wyznaczenie detaxacyi dobr Węgrzynowice, żałobę na niego podał, i o pomoc sadu, ile sprawiedliwość wymaga, dopraszał się.

Gdy zaś sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy wcale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduie się, iemuż Panu Skopowskiemu patrona tuteyszego Pana Bronickiego, ziego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym proces ten, podług ordynacyi sądowey rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto edyktem niniejszym tym końcem upomina się: ażeby dnia 6 marca 1799 roku o godzinie 9 z rana sam się stawił, do ustney rozprawy, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakonies innego sobie patrona obrał, tego sądom tym wymienił, i podług przepisu tych środkow prawa używał, ktore do obrony swey sprawy tey za nayskuteczniejsze osądzi; gdyż inaczey wszelką niedogodność z zaniedbania wynikaiącą, podług opiewu C. K. praw, samby sobie przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
Jos: de Cronenfels.
Jan Morak.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Galicyi zachodniey w Krakowie d. 5go Grudnia 1798.
Ascher.

Na ulicy Swieckiey w kamienicy pod Nrem. 331 iest Wizawi kareta do sprzedania u ktorey pudło lakierowane, koloru zielonego, spod paliowy na osiach, pół drągach, i resorach żelaznych. suknem popielatem wybita ktoby sobie takowego powozu nabydź życzył, niechay się uda do gospodarza wyżey wspomuionego domu.

Po zmarłych rodzicach Annie z Kwiatkiewiczow Woycikowskiey i Walentym Woycikowskim roku 1797 w miesiącu lutym. Sukcessorowie daią wiadomo JP. Onufremu Woycikowskiemu konsukcessorowi i naystarszey głowie ażeby koncerkiew dla siebię wypadaiące odebrał. Datum Sandomierz Dnia 1 Stycznia 1799.

Wincenty Woycikowski, swoim i konsukcessorow imieniem.